

Initiativärende

Regionstyrelsen 21 oktober 2025

Ärende: Bered verksamhetschefernas tjänsteskrivelse

Motiv

Verksamhetscheferna för Region Västerbottens primärvård i områdena Nord, Syd, Öst och Väst, som tillsammans utgör hela Umeåregionens primärvård, har tillsammans med de privata vårdgivarna som ansvarar för cirka 40 procent av de listade patienterna skickat en gemensam tjänsteskrivelse till Regionstyrelsen om den aktuella situationen. Diariefört 21/10 2025.

Brevet beskriver primärvårdens nuvarande situation i Region Västerbotten och den obalans som råder mellan uppdrag och resurser inom omställningen till god och nära vård. Det redovisar konkreta siffror som visar hur kostnaderna ökat betydligt mer än budgeten och hur tillgången till fast läkarkontakt fortfarande är låg. Avslutningsvis innehåller brevet ett förslag till beslut om att öka resurserna till primärvården med fem procent årligen utöver index samt att fördela beställarens överskott till hälsocentralerna.

Detta är vad som återfinns i tjänsteskrivelsen:

Tjänsteskrivelse

Primärvårdens förutsättningar i Region Västerbotten – Nav eller inte?

Sammanfattning

Det pågår sedan ett antal år tillbaka en omställning till god och nära vård. Omställningen innebär att vården ska organiseras utifrån patientens individuella behov och förutsättningar med fokus på personcentrering, delaktighet, kontinuitet och tillgänglighet. Uppdraget för primärvården är brett och förväntningarna, både från patienter och sjukhus, är höga. Primärvården ska bl.a. erbjuda kontakt samma dag och en medicinsk bedömning inom tre dagar. Tillgänglighet är viktigt – både för patientsäkerhet och patienternas upplevelse av trygghet.

Regionen har ansvar för att planera och organisera primärvården så att den svarar mot befolkningens vårdbehov och är lätt tillgänglig. Ansvaret innebär bl.a. att regionen ska skapa förutsättningar så att patienter får tillgång till fast läkarkontakt, säkerställa att digitala tjänster och informationssystem förbättrar tillgängligheten samt att systemen är anpassade för verksamheten och användarna.

Region Västerbotten har tagit fram en färdplan för nära vård till 2030. Enligt Socialstyrelsens uppföljning från 2023 hade dock endast 11 % av invånarna i Västerbotten en fast läkarkontakt, rapporten visar också att resurserna till primärvården inte ökat nämnvärt. Antalet läkare och psykologer per invånare är lägre i Region Västerbotten jämfört med andra regioner.

Mellan åren 2024 och 2025 ökade primärvårdens budget med 23,5 miljoner kronor, en ökning på ungefär 1,6 procent. Läkemedelsbudgeten ökade knappt 1 procent medan kostnaderna för läkemedel ökade 8 procent. Löneökningarna 2025 ligger på minst det sk. ”märket” det vill säga 3,4%.

Primärvårdens kostnader har under de senaste åren ökat mycket mer än budgeten räknats upp. Till det kommer ett allt större uppdrag genom överföringar från sjukhusen. Kostnaderna har mellan åren 2019 – 2024 ökat enligt följande:

- Läkemedel 33 procent
- Medicinskt material 38 procent
- Lab och röntgen 25 procent

Ersättningen till primärvården har för läkemedel ökat med 14 procent och kapiteringen har ökat 18 procent under samma period.

Ovanstående redovisar kortfattat diskrepansen mellan primärvårdens uppdrag och förutsättningar. För att utveckla god och nära vård i Västerbotten krävs satsningar i form av pengar. Pengar för att rekrytera medarbetare, för att erbjuda en god arbetsmiljö och för att säkerställa hög tillgänglighet. Allt annat är en direkt besparing på den nationellt prioriterade primärvården.

För innevarande år har primärvårdens ersättning indirekt minskat med 21 miljoner kr i uteblivna besöksintäkter till följd av införandet av Cosmic.

Förslag till beslut

Öka resurserna till primärvården med 5 procent årligen utöver indexuppräknings till dess att primärvårdens resurser motsvarar uppdraget.

Beställarens överskott för färre antal besök fördelas ut till samtliga hälsocentraler utifrån listpoäng under innevarande år.

Bedömda resultat och konsekvenser

Konsekvenserna av en satsning på primärvården förväntas medföra att en större del av invånarnas vårdbehov tillgodoses i primärvården med resultatet att behovet av sjukhusvård minskar. Tillgänglighet och kontinuitet förväntas förbättras kraftigt i takt med att resurserna till primärvården ökar.

Resurser och finansiering

Omfördelning av resurser från central administration, statliga stimulansmedel samt statsbidrag. Satsningen beräknas hämtas hem inom 8 år.

Jämställdhet

Ingen påverkan.

Beredningsansvariga

Björn Hammar, verksamhetschef Primärvård Nord

Laila Ålevik, verksamhetschef Primärvård Syd

Karl-Gustav Forsberg, verksamhetschef Primärvård Öst

Ulrika Westman-Yttergren, verksamhetschef Primärvård Väst

Gunilla von Bergen Lodnert, verksamhetschef Capio Hälsocentral Dragonen

Ronny Lestander, verksamhetschef Citymottagningen

Erika Nilsson, verksamhetschef Capio Hälsocentral Norrlandkliniken

Lydia Lunnergård, avdelningschef Hälsocentral Husläkarna

Beslutsunderlag

- Bilaga 1 ”Primärvård i Sverige” från SKR, främst sidorna 23, 27 samt 28
- Bilaga 2 ”Uppföljningen av omställningen till en god och nära vård” från Socialstyrelsen, främst sidan 39

Beslutet expedieras till

Regiondirektör

Ekonomidirektör

Yrkanden

Att Regionstyrelsen uppdrar åt regiondirektören att bereda ärendet utifrån de synpunkter och behov som framhålls i skrivelsen och återkomma med förslag till åtgärder

Allians för Västerbotten

Nicklas Sandström (M)
Regionråd i opposition

Ewa-May Karlsson (C)
Gruppledare

Hans-Inge Smetana (KD)
Gruppledare

Maria Lundqvist-Brömster (L)
Gruppledare